

Η ελληνική γλώσσα πίσω από τις μινωικές γραφές

Έφη Πολυγιαννάκη

Συγγραφέας
efipolyg@otenet.gr

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα καταδεικνύει ότι τα κρητικά ιερογλυφικά συνδέονται ευθέως με τα γραμμικά συλλαβικά συστήματα γραφής της μινωϊκής και μυκηναϊκής εποχής στην Ελλάδα (πρωτογραμμική ιερογλυφική, Γραμμική Α, Γραμμική Β, Κυπριακές) και κατόπιν το Αλφάβητο, όχι μόνον σχηματικά, αλλά και φωνολογικά. Πρόκειται για την ίδια γραφή στις διάφορες εξελικτικές της φάσεις. Για τον ορισμό της φωνητικής αξίας του κάθε γραφικού χαρακτήρα των φωνητικών γραφών ακολουθήθηκε ο «μηχανισμός» της ακροφωνίας. Οι αντιστοιχίες, οι οποίες παρατίθενται, αποτελούν την απαιτούμενη απόδειξη.

Abstract

This research demonstrates that the Cretan hieroglyphs are linked directly with the linear syllabic writing systems of Minoan and Mycenaean era in Greece (proto-linear hieroglyphic, Linear a, Linear b, Cypriot) and then the Alphabet, not only graphically, but also phonetically. It really is the same script at various evolutionary stages. For the definition of phonetic value of every graphic vocal character we have followed the "mechanism" of acrophony. The equivalents, the correspondences, which are listed, are actually the required proof of the evolution of this scripture.

ΜΙΝΩΪΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ - ΕΞΕΛΙΞΗ

Από την πρώιμη μινωϊκή εποχή (μέσα 3ης χιλιετίας) ανεπτύχθησαν στον αιγαιακό χώρο με κέντρο την Κρήτη διάφορα **ιερογλυφικά** συστήματα γραφής, εντελώς ιδιότυπα, τα οποία κατόπιν εξελίχθησαν σε γραμμικά **συλλαβικά** συστήματα. Κορυφαία εξέλιξη της μινωϊκής γραφής είναι η **φθογογραφία**, δηλαδή το **Αλφάβητο**.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Στην αρχή η αναγκαία αποτύπωση εννοιών γίνεται με εικόνες που παριστάνουν όντα ή αντικείμενα, ιερής σημασίας επί το πλείστον. Η σύνθεση των εικονογραφημάτων αυτών μπορούσε να δώσει ένα συγκεκριμένο νόημα. Πρόκειται, για την **εικονογραφία**, που λέγεται και **σημασιολογία**, επειδή αναφέρεται **στην μορφή του λόγου**. Ουσιαστικά είναι αυτό που λέμε «ιστορία χωρίς λόγια».

ΙΔΕΟΓΡΑΦΙΑ

Με το πέρασμα του χρόνου το εικονιστικό σύμβολο εκφράζει σταθερές, ξεχωριστές έννοιες, **ιδέες**, εξ ου και ο όρος «**ιδεόγραμμα**». Δηλαδή σιγά-σιγά το εικονιστικό σύμβολο αποκτά μια σταθερή σχέση με μια συγκεκριμένη **λέξη**, ώστε, τελικώς, ταυτίζεται με αυτήν. Έτσι, λοιπόν, δημιουργείται το **ιδεογραφικό σύστημα** με έναν αριθμό ιδεογραμμάτων με καθορισμένη έννοια. Τα εικονιστικά – ιδεογραφικά σύμβολα επεκράτησε να λέγονται και **ιερογλυφικά** κατ' αντιστοιχίαν με τα Αιγυπτιακά, παρ' όλον που δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους. (Τα ιερογλυφικά συστήματα γραφής, σύμφωνα με τα ανασκαφικά δεδομένα, έπαψαν να χρησιμοποιούνται μετά το 1600 π.Χ.)

ΣΥΛΛΑΒΙΚΑ ΓΡΑΜΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ (1700 πΧ. – 1200 πΧ. περίπου)

Εν συνεχεία, το ιδεόγραμμα, που μέχρι τώρα αντιπροσώπευε μία **λέξη**, καθιερώνεται να δηλώνει συγκεκριμένη **συλλαβή**. Αποκτά δηλαδή **φωνητική αξία**. Τώρα δεν έχουμε πλέον το **σχέδιο – λέξη**, αλλά, το **σχέδιο – συλλαβή**. **Πεπερασμένος αριθμός συμβόλων** αντιπροσωπεύει όλες τις συλλαβές, που εξυπηρετούν την γλώσσα των δημιουργών τους. Εν τω μεταξύ - λόγω της αναγκαίας ταχυγραφίας - η εξέλιξη αυτή ακολουθήθηκε παράλληλα και από την **σηματοποίηση** των αρχικών εικόνων. Η σχεδιάσή τους περιορίστηκε σε απλά περιγράμματα. Έτσι δημιουργήθηκαν τα **πρωτογραμμικά ιερογλυφικά** συστήματα, τα οποία εν συνεχεία, με δραστικά αφαιρετικό τρόπο, κατέληξαν στους απλούς γραμμικούς χαρακτήρες της **Γραμμικής Α**, της **Γραμμικής Β** (Μηκηναϊκής) και της **Κυπριακής** (παλαιάς και νεώτερης). Αξίζει εδώ να σημειωθεί, ότι με το πέρασμα από την ιδεογραφία στην **φωνητική γραφή** συντελέστηκε στην ουσία το μεγάλο άλμα στην εξέλιξη της γραφής. Η αποτύπωση, δηλαδή, όχι πλέον της ιδέας, αλλά της ίδιας της ανθρώπινης λαλιάς, έδωσε τεράστια ώθηση στον ανθρώπινο πολιτισμό και ως εκ τούτου αποτελεί σημείο-**σταθμό** στην πολιτισμική ιστορία του ανθρώπου

Τα γραμμικά συλλαβικά συστήματα γραφής, λόγω κοινής καταγωγής από τα παλαιά κρητικά ιερογλυφικά, είναι συγγενικά μεταξύ τους. Η **Γραμμική Β** (της κρητο-μυκηναϊκής εποχής) καί η **κυπριακή** (η νεώτερη από τις δύο), έχουν αποκρυπτογραφηθεί και όπως αποδείχθηκε, πρόκειται για **ελληνικές** γραφές.

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

Το Αλφάβητο είναι η πιο ιδιοφυής εξέλιξη της φωνητικής γραφής, διότι οι χαρακτήρες του δηλώνουν, όχι συλλαβές, αλλά τους **καθαρούς φθόγγους** της ανθρώπινης φωνής. Ο αναρίθμητος συνδυασμός πολύ λίγων χαρακτήρων μπορεί να αποτυπώσει με ακρίβεια οποιαδήποτε γλώσσα.

ΤΑ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΜΙΝΩΪΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

1. Εικονιστική
2. ιδεογραφία

3. Συλλαβική ιερογλυφική

4. Γραμμικές συλλαβικές γραφές (Γραμμική Α, Γραμμική Β, και δύο κυπριακές)

5. Αλφάβητο

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΦΩΝΙΑΣ

Μετά από ενδελεχείς, μελέτες των μινωϊκών γραφών οδηγήθηκα στην παρατήρηση, ότι χαρακτήρες της Γραμμικής Β και της Κυπριακής, οι οποίοι ήταν σχηματικά αναγνωρίσιμοι - ήταν δηλαδή φανερό από ποίο ακριβώς ιερογλυφικό κατήγοντο – είχαν ως φωνητική τους αξία μία **συλλαβή**, η οποία συνέπιπτε με την **πρώτη συλλαβή** ελληνικής λέξεως, πού αντιστοιχούσε στην εικόνα, την οποίαν παρουσίαζε το πρόγονό τους ιερογλυφικό. Καταρτίζοντας τις σχετικές αντιστοιχίες με την συγκριτική μέθοδο, προέκυψε, ότι το πλήθος αυτών των περιπτώσεων ήταν τόσο, που απέκλειε την σύμπτωση. Κατέληξα λοιπόν στο εδραίο συμπέρασμα ότι οι μινωίτες εμπνευστές και δημιουργοί των πρώτων συλλαβικών συστημάτων γραφής ακολούθησαν την εξής μέθοδο: Επέλεξαν κατάλληλα σύμβολα από την ιδεογραφία, απλοποίησαν την μορφή τους και συγχρόνως όρισαν να δηλώνουν την πρώτη συλλαβή (**ακροφωνία**) της λέξεως πού αντιπροσώπευε το ιδεόγραμμα. Ακολούθως παρατίθενται μερικές από τις πιο προφανείς τέτοιες αντιστοιχίες συμβόλων και ακροφωνίες της σχετικής μου έρευνας. Ο ίδιος μηχανισμός φαίνεται ότι χρησιμοποιήθηκε εν πολλοίς, όπως θα δουμε, και στην δημιουργία του Αλφαβήτου.

Κεφαλή με στέμμα σε γραμμικό σύμβολο

Πέλεκυς Αρκαλοχωρίου

Γραμμ.Β

Φωνητική αξία στην Γραμμ.Β = **αι**
Συμπίπτει με την ακροφωνία της ομηρική λέξεως
αι-συμνητήρ = βασιλεύς

Γύψ

Δίσκ. Φαιστ.

Γραμμ.Α

Γραμμ Β

Φωνητ. αξία στην Γραμμ. Β γυ (ku)
Συμπίπτει με την ακροφωνία της λέξεως γύ-ψ

Κέλωρ

Δίσκος της Φαιστού

Γραμμική Β

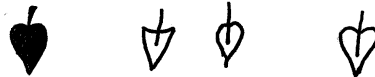

φωνητ. Αξία στην Γραμμ.Β ke (κε)
ακροφωνία της λέξεως κέλωρ = υιός,
κελώριον το παιδίον.

Θύρσος (από φύλλα κισσού)

Θύρσος του Διονύσου

Ιερογλ. Γραμμ. Α Γραμμ. Β

Συλλαβ. αξία στην Γραμμ. Β tu (θυ)
Ακροφωνία της λέξεως θύ-ρσος

νόμος

Ιερογλ. Γραμμ. Α Γραμμ. Β

Συλλαβ. αξία στην Γραμμ. Β: **κο (γο)**
Ακροφων. της λέξεως **γό-μφος**

ιον

Δίσκος Φαιστού Γραμμ. Α Γραμμ. Β

Φωνητ. Αξία στην Γραμμ. Β = i (ι)
Ο φθόγγος i συμπίπτει με την ακροφωνία
της λέξεως **ί-ον (άνθος)**

Πέλτη

πέλτη = ασπίδα

Ιερογλ.
Δίσκου Φ.   Γραμμ. Α   Γραμμ. Β

Συλλαβική αξία στην γραμμ. Β   **qe (πε)**

Ακροφωνία της λέξεως **πέ-λτη**

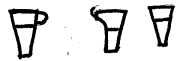

Κισσύβιον

Κισσύβιον = αρχαιότατο ποτήριον από ξύλο κισσού. Ομηρική λέξη

Γραμμ. Α

Γραμμ. Β

συλλαβ. αξία στην Γραμμ. Β   **ki (κι)**
ακροφωνία της λέξεως **κι-σσύβιον**

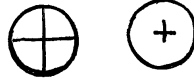
Άρμο

Ιερογλ.

Γραμμ. Α και Β

Συλλαβική αξία στην Β, **ha** (α δασύ)

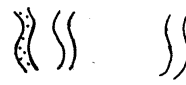
Ακροφωνία της λέξεως **hά-ρμο** (άρμα)
Μυκηναϊκή λέξη για τον τροχό.

Ρύαξ

Δίσκ. Φαιστ.

Γραμμ. Α

Γραμμ. Β

Φωνητ. Αξία στην Γραμμ. Β = ρυα (rya)

Το - ρυα - συμπίπτει με την αρχή της λέξεως:

ρύα-ξ (ποτάμι)

Νεώς

Ιερογλυφ.

Γραμμ. Β

Συλλαβ. αξία **ne** (νε)

Ακροφων. της λέξεως **νε-ώς**
(η ναύς) αττικός τύπος.

Παράσταση δέρματος

- Ιερογλ. Γραμμ. Α Γραμμ. Β

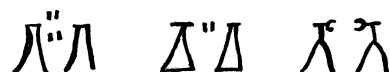
- Φωνητ. αξία στη γραμμ. Β **pi** (πι)
- Ακροφων. της λέξεως **πεί-κος**
- Πίσυγγος=σκυτοτόμος

Τα παρακάτω γραμμικά σύμβολα, όπως γνωρίζουμε από λογογράμματα της Γραμμικής Β, παρίσταναν ανθρώπους. Δύο ίδιοι άνθρωποι μαζί ως ένα σύμβολο και η φωνητική του αξία, *dwo*, μας βεβαιώνουν, κατά την άποψή μου, ότι πρόκειται για διδύμους.

Δίδυμοι

Το σύμβολο απαντά στην Γραμμική Β με αυτές τις εκδοχές. Παρουσιάζει διδύμους.

Φωνητική αξία **dwo** = **δύο** (ελλην. λέξη)

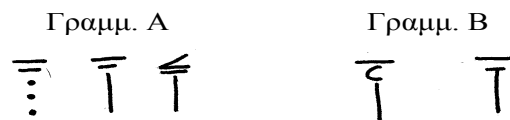

Ναός

Τα κατωτέρω γραμμικά σύμβολα σαφώς παριστάνουν διάφορες εκδοχές κίωνων ναών

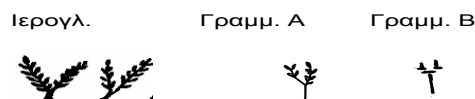
Συλλαβ. Αξία στην Γραμμ.Β **na (να)**

Ακροφων. της λέξεως **να-ός**

Το μέρος αντί του όλου

Το σύμβολο της ελιάς

Δίσκος Φ.

Συλλαβική αξία στην Γραμμ. Β **qo (κο)**
Ακροφωνία της λέξεως **κό-τινος**

Διφθέρα

Την βύβλο (πάπυρο) οι Ίωνες από παλαιά την καλούσαν
διφθέρα (Ηρόδοτος 5,58)

Ιερογλ.   Γραμμ. Α   Γραμμ. Β

Φωνητ. αξία στην Γραμμ Β **di (δι)**

δι = ακροφ. της λέξεως **δι-φθέρα**

Αξίνη

αξίνη = πολεμικό όπλο (Όμηρος)

Ιερογλ   Γραμμ. Α   Γραμμ. Β

Φωνητ. αξία **α**

Ακροφωνία της λέξεως **α-ξίνη**

ΑΛΦΑΒΗΤΟ

Από τα ιερογλυφικά στο Αλφάβητο

Ιερογλυφικά	Γραμμ. Β	Αλφάβητο
		
Σο - ρός Λέξη	σο συλλαβή	ς (σίγμα) φθόγγος

Η σχεδιαστική και φωνητική εξέλιξη του εικονογράμματος αυτού του αγγείου είναι η πιο εμφανής περίπτωση της εξελικτικής συνέχειας των μινωϊκών γραφών από τα ιερογλυφικά έως το Αλφάβητο, στην παρούσα έρευνα. Στην Γραμμική Β δηλώνει την συλλαβή **σο**, με την οποίαν συμπίπτει η ακροφωνία της ελληνικής λέξεως **σο-ρός**, πού σημαίνει υδρία ή τεφοροδόχος. Στο ελληνικό Αλφάβητο το ακόμα πιο απλοποιημένο σύμβολο δηλώνει το γράμμα σίγμα. Κατωτέρω πίνακες με χαρακτήρες από διάφορα ελληνικά Αφάβητα, όπου γίνεται φανερή η προέλευσή τους από τις ελληνικές γραμμικές γραφές. Ισχύει κι εδώ η αρχή της ακροφωνίας: Σχηματική ομοιότης, φθογγική αξία το πρώτο γράμμα της συλλαβής..

(αρχ. = αρχαϊκό, Γρ.Α = Γραμμική Α, Γρ. Β = Γραμμική Β, Κυπρ. = κυπριακή, Κορινθ. = κορινθιακό, Αρκαδ. = αρκαδικό)

• Γρ. Β
  (άρχ.)
 ἀξία Δα Δφ Δ δέλτα

	Γρ. Α, Β		(άρχ.)
		   	
ἀξία	Λα	Λφ Δ λάμδα	
	Κυπρ.		
		((λάμδα Κορινθ. Ἀρκαδ.)	
ἀξία	Λυ	Λφ Λ	

Γρ. Β
   (άρχ.)
 ἀξία Μα Μφ Μ μί

Γρ. Α Γρ. Β
     (αρχ.)
 ἀξία ια ιφ ι (μακρόν) Η

Γρ. Β, Κυπρ.

Ϝ	ϝ	Ϟ	ϟ	Ϡ	(ἀρχ.)
ἀξία	πο	πφ	π	πί	

Κυπρ.

ϙ	Ϛ	ϛ	Ϝ	ϝ	(ἀρχ.)
ἀξία	ρο (λο)	ρφ	ρ	ρώ	

Γρ. Α   Γρ. Β

Ϟ	ϟ	Ϡ	ϡ	Ϣ	(ἀρχ.)
ἀξία	κ ^W α	(qa)	κ ^W φ	κόπα	

Γρ. Β

ϣ	Ϥ	ϥ	Ϧ	(ἀρχ.)
ἀξία	σο	σφ	σ	σίγμα

	Γρ. Β				
	ƒ	τ			
ἀξία	το	τφ	τ	ταῦ	
	Κυπρ.				
	Υ	Υ	Υ	Υ	(ἀρχ.)
ἀξία	γ	γ	ὑ	ψιλον	
	Ϝ	Φ	Φ	Φ	(ἀρχ.)
ἀξία	φυ	φφ	φ	φι	
	Χ	Χ			
ἀξία	χυ	χφ	χ	χι	
	(κυ)				

Κυπρ.
|Σ| Ν Ν Ν Ν (άρχ.)
ἀξία Νε Νφ Ν νι

Γρ. Β
λβ Β
ἀξία (W) FO βφ Β βήτα

Γρ. Β
ζ Ζ (βήτα κορινθιακό)
ἀξία (W) Fe βφ Β βήτα

* W = F αλλά, Πάμφυλοι και Δωριεῖς ἐκρῶντο τῷ Β ἀντί τοῦ F. F = B (βλ. Δεξ. Δημητράκου)

Γρ. Β
Α (πιθανότατα)
ἀξία (α/) Α ἄλφα

Βιβλιογραφία

- ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ τόμος 1 (1971) Εκδοτική Αθηνών Α.Ε
John Chadwick, J. (1999). *Γραμμική β' και συγγενικές γραφές*, εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα
Hooker, J. T. (1994). *Εισαγωγή στην Γραμμική Β'* Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης Αθήνα
Δημητράκου, Δ. (1964). *Λεξικόν ὅλης της ελληνικής γλώσσης*, Εκδόσεις ΔΟΜΗ, Αθήνα